

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 2 (3554) ●

● ЧАЦВЕР, 11 СТУДЗЕНЯ, 2018

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

3 Міністрам па-сяброўску
Стар 2

Прыемна радасць падарыць
Стар 3

Паміж Дрыбінам і Чарнігавам
Пісьменніца Святлана Новік, якая родам з Беларусі, ушанавана прэстыжнай міжнароднай прэміяй
Стар 4

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Зорная вышыня “Купалінкі”

Адметны поспех на творчым шляху народнага ансамбля беларускай песні з Тальяці

Іван Ждановіч

Перад самым Новым годам у рэдакцыю напісала кіраўніца суполкі “Нёман” з Тальяці Людміла Дзёміна: “Вось і дачакаліся вынікаў конкурсу. Мы першыя! Ура!!! Выйшлі на вельмі высокі ўзровень, і спаборнічалі на роўных з прафесіяналамі. У конкурсе “Арфей” было 500 удзельнікаў-салістаў і 314 калектываў з усёй Самарскай вобласці. Вядома ж, канкурэнцыя — вельмі вялікая. А наш гурт “Купалінка”, хоць і народны, ды ўсё ж аматарскі. Побач артысты з кансерваторыі, музвучылішча, Інстытута культуры Самары... Для “Купалінкі” перамога — проста зорная вышыня!”

Віншваем, сябры! Прыгожым атрымаўся ў вас гэты “Пераможны карагод-2017”. На пругкай хвалі папярэдніх поспехаў (вясковае прысваенне ансамблю беларускай песні “Купалінка” звання народны, удзел яго ўлетку ў Міжнародным фэсце “Вянок дружбы” ў Бабруйску, восеньскі дыплом I ступені салісткі Алены Марозавай на першым Міжнародным конкурсе-фэстывалі “Великая Душа России...”) выхаванцам Людмілы Дзёмінай проста сам лёс наканавы ў зімовую пару ўзысці на вяршыню “Арфея”. А гэта, пісала нам зямлячка, быў Першы рэгіянальны конкурс музыкантаў-выканаўцаў, які праходзіў 16-17 снежня ў Тальяці, у Паволжскім праваслаўным інстытуце імя Свяціцеля Алексія, мітрапаліта Маскоўскага. Юныя музыканты выконвалі пад час конкурсу творы

Артысткі гурта “Купалінка”, якія выступалі на конкурсе “Арфей”

на розных інструментах: скрыпцы, домры, фартэпіяна. Выступалі таксама салісты, ансамблі, цэлыя хоры. Гэта былі пераважна выхаванцы дзіцячых школ мастацтваў, музычных школ, мясцовай кансерваторыі, паўдзельнічалі юныя таленты з Стаўрапольскага раёна Самарскай

вобласці, артысты з Высялкоўскай дзіцячай школы мастацтваў. “Проста россыпы таленавітых дзяцей і падлеткаў! — піша Людміла Дзёміна. — А з 314 творчых калектываў і выканаўцаў быў толькі адзін такі наш: народны ансамбль беларускай песні “Купалінка”. Самадзейны, да

таго ж беларускі. Усе іншыя — гэта, можна сказаць, прафесійныя калектывы. Наш ансамбль выканаў дзве песні: “Журавы” і “Лявоніха”. Выступілі — здорава! І шчэ раз даказалі сабе ды іншым: “Купалінка” вартая таго, каб выступаць на вялікіх сцэнах, быць у цэнтры грамадскай увагі!”

Чым важныя такія перамогі ў фэстывалях, конкурсах? Не сакрэт: усім нам даводзіцца сцвярджаць сябе ў гэтым свеце. І часам меркаванні наконт нашых вартасцяў, талентаў бываюць... не прафесійныя, суб’ектыўныя, скажам так. У плоскасці: падабаецца — не падабаецца. На гэты ж раз высокі мастацкі ўзровень “Купалінкі” прызналі прафесіяналы. І ўнізе на двух дыпломах, сканы якіх даслала Людміла Дзёміна (адзін атрымала “Купалінка”, другі — сама яна: мастацкая кіраўніца гурта ўшанавана “За высокае педагагічнае майстэрства”) стаіць па сем салідных подпісаў членаў журы, у тым ліку заслужанага дзеяча мастацтваў Расіі, прафесара Яўгена Прасолава, чатырох лаўрэатаў міжнародных конкурсаў... Вось годны адказ тым, хто пакуль не зразумеў, якога высокага ўзроўню самадзейнасць мае беларуская суполка Тальяці. Па сутнасці, гэта ж і важная перамога самой беларускай культуры, суполкі “Нёман” на берагах вялікай рускай Волгі-ракі.

Заклучны канцэрт конкурсу “Арфей” прайшоў 28 снежня ў вялікай актавай аўдыторыі Паволжскага праваслаўнага інстытута. Там жа пераможцы атрымалі ўзнагароды, а лаўрэаты прадставілі свае канцэртныя нумары. І мы разам з актывістамі суполкі “Нёман”, удзельнікамі вядомых творчых гуртоў “Купалінка” і “Зорачкі” падзяляем вялікую радасць ад значных творчых перамогаў.

→ Стар. 4

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

Капыльскія сваякі

Сваячка Уладзіміра Высоцкага стварае ў вёсцы Вялешына Капыльскага раёна Дом-музей, прысвечаны жыццю і творчасці паэта

Іна Ганчаровіч

Для многіх з нас ён паранейшаму — загадка. Хоць і парушаў правілы паводзін у соцыюме, аднак — колькі таленту, якая харызма! Мы любілі яго — і любім, і ведаем на памяць яго песні, вершы. Для нас, чыя малодасць прыйшла на 70-80-я, Уладзімір Высоцкі быў кумірам. Ён і застаецца легендай з мінулага. Так

што Музей Уладзіміра Высоцкага ў Беларусі — гэта прыемная нечаканасць для прыхільнікаў ягонай творчасці. Але што звязвае паэта з нашай зямлёй, з вёскай у Капыльскім раёне Міншчыны?

На такія пытанні адказвае мая суразмоўніца Надзея Высоцкая, доктар мастацтвазнаўства, прафесар БДУ, лаўрэат Дзяржпрэміі Беларусі: “Дык ён жа нам

амаль зямляк! Прыналежнасць Уладзіміра Высоцкага да беларускіх каранёў бачная на генеалагічным дрэве роду Высоцкіх, якое хутка з’явіцца ў нашым музеі”. Пра тую павязі Надзея Фёдаруна распавяла яе маці, якая добра ведала Высоцкіх, да таго ж была ім блізкаю сваячкаю па бацькоўскай лініі.

Паводле аповеду маёй суразмоўніцы, заснавальнікам роду Высоцкіх быў

землёўладальнік Хомка. Ён жыў калісьці ў Беластоку (цяпер Польшча), яму належалі вялікія абшары зямлі ў Габятах. (У інтэрнэце знаходзім: “Габяты (па-польску: Gobyaty) — вёска ў Беластоцкім павеце Падляскага ваяводства Польшчы, на левым беразе рэчкі Свіслачы, на мяжы з Беларуссю. Знаходзіцца ў гміне Гарадок”. — Рэд.). Яшчэ ж Надзея Фёдаруна ўспамінае, як яны з маці

Уладзімір Высоцкі

ездзілі туды ў 1948-м: “Мама паказвала на лес, рэчку і казала, што некалі тое ўсё было нашым”. Маці ж ёй распавядала, што ў Хомкі нарадзіліся сыны Шлёма, Сідар і Павел.

→ Стар. 3

ВЕСТКІ

Даніна павагі Івану Бурсаву

Іван Іванаў

Споўнілася 90 гадоў вядомаму беларускаму паэту з Масквы

Сярод мноства дзіцячых кніжак і ягоных па-ранейшаму запатрабаваных. Маладыя мамы ў нэце раяць набыць “Девяносто пять ежей”, аўтары якой Эма Машкоўская ды Іван Бурсаў. “Яе вельмі любіць мой сын, — піша адна з іх, — бо ў ёй усё проста і зразумела для малога. Ёсць модуль з чатырма кнопкамі — агучка вершаў, а ўнутры шмат малюнкаў, вершаў. Чытаем перад сном”.

→ Стар. 4

РАЗАМ

З Міністрам па-сяброўску

Госці з беларускіх школ Вільнюса і Рыгі былі запрошаны на сустрэчу ў Міністэрства замежных спраў

Кацярына Мядзведская

Наведваць навагоднія прадстаўленні ў Палацы Рэспублікі — даўняя традыцыя і Вільнюскай беларускай гімназіі імя Францыска Скарыны, і Рыжскай асноўнай беларускай школы імя Янкі Купалы. “Памятаю, мой сын яшчэ ў трэцім класе ўпершыню прыехаў у Мінск, на Прэзідэнцкую ёлку, — згадвала дырэктарка гімназіі Дзяна Стахновіч. — А ён і ўніверсітэт закончыў: працуе ў Вільнюсе праграмістам”. Патрапіць на такое свята для гімназістаў, школьнікаў заўсёды — прэстыжна. Вось і на гэты раз прыехала амаль пяцьдзясят лепшых: выдатнікаў, удзельнікаў мастацкай самадзейнасці з Рыгі ды Вільнюса. “На свята ў Мінск прыязджаюць найперш тыя, хто мае вялікую цікавасць да беларускай мовы і культуры”, — адзначала дырэктарка рыжскай школы Ганна Іванэ.

Сустрэча ж гасцей з Міністрам замежных спраў Беларусі Уладзімірам Макеем прайшла ўпершыню. Фармат яе быў дэмакратычны. Гімназісты, школьнікі па-сяброўску задавалі дыпламаты пытанні: і чым ганарыцца Міністр у сваёй краіне, і якія прафесіі, на яго думку, будуць найбольш запатрабаваныя гадоў праз дзесяць, і дзе адпачываюць дзеці з тэрыторый,

забруджаных пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Цікавілі таксама пытанні, як стаць Міністрам і ці цяжка працаваць на такой пасадзе.

Што ім запомнілася з тае размовы? Трэцікласнік з Вільнюса Дзяніс без роздумаў выдае: “Я даведаўся: самыя вялікія машыны ў свеце робяць у Беларусі, на заводзе ў Жодзіне. І Беларусь спрыяе таму, каб суседнія краіны жылі ў міры”. Шасцікласніцу Кацю з Рыгі ўразіла, што ў летніку “Зубраня”, у якім і яна неаднойчы бывала, адпачываюць дзеці з Японіі, Сірыі. А ў Юрмалу на аздаравленне штогод прыязджаюць школьнікі з Беларусі. “Як лічыце: што трэба рабіць, каб стаць Міністрам?”, — пытаюся. “Шмат і добра вучыцца!”, — усміхаюцца малыя.

Пад час сустрэчы Уладзімір Макей уручыў Ганне Іванэ медаль Францыска Скарыны, яе калега з Вільнюса Дзяна Стахновіч ушанавана ганаровай граматай Міністэрства. Міністр заверыў: МЗС — надзейны партнёр навучальных устаноў нават у самых складаных справах. На памяць пра сустрэчу і як сімвал сувязі з Беларуссю павезлі госці ў Вільнюс і Рыгу пано з выявай случкіх паясоў.

“Заўсёды адчуваем з боку Беларусі моцную падтрымку, — казала мне пасля размовы з

ВІТАЛЬ ПІВАРЧЫК

Вучні з Вільнюса і Рыгі гасцявалі ў Мінску

Міністрам Дзяна Стахновіч. — Гэта і падручнікі, і традыцыйныя навагоднія свята, і адпачынак дзяцей у беларускіх летніках. А нядаўна мы атрымалі падарунак ад мэра Мінска: спартыўны інвентар. Не губляем сувязі з Бацькаўшчынай, і Беларусь ведае, што мы ёсць”. Пра дапамогу з роднай краіны казала і Ганна Іванэ: “Па-першае, у 2010 годзе Прэзідэнт Беларусі падпісаў указ аб пастаяннай падтрымцы нашай школы. Гэта — і поўнае забеспячэнне падручнікамі, і адпачынак у дзіцячым летніку “Зубраня”, і навагоднія сустрэчы. І нашы падарожжы па Беларусі, якія ладзім ужо на працягу сямі гадоў пад час асенніх канікулаў, усе — за кошт беларускай дзяржавы”.

Я павіншавала спадарыню Ганну з высокай узнагародай. Яна ж, сціпла ўсміхнуўшыся, казала: заслуга ў тым і ўсіх вучняў, настаўнікаў, а таксама яе папярэднікаў на адказнай пасадзе: “Школа працуе ўжо 22 гады, яна ўпэўнена глядзіць у будучыню. Вучацца ў нас дзеці ў асноўным

этнічных беларусаў. Родная мова і літаратура вывучаюцца як асобныя прадметы. Але й білінгвальна, па-беларуску і па-латышску, выкладаюцца прыродазнаўства, візуальнае мастацтва, спевы, працоўнае навучанне”.

Сэрца школы, па словах яе дырэктаркі, — гэта, безумоўна, беларуская мова. Прычым, вывучаючы яе, вучні нічога не губляюць, а, наадварот, набываюць. “Ніхто не ведае, як складуцца лёсы нашых вучняў, дзе яны будуць жыць і працаваць, — разважае Ганна Іванэ. — Межы сёння адкрытыя, і можна пераехаць у любую краіну, але, галоўнае — заставацца сабою, не асімілявацца, не растварыцца ў людской плыні. Варта ведаць, памятаць: хто ты, адкуль твае карані... І тое, што веды яшчэ нікому ніколі не шкодзілі, гэта праўда. Вось я, напрыклад, выйшаўшы замуж за латыша, ну ніяк не думала, што мне з часам у Рызе вельмі спатрэбіцца мой дыплом беларускага філолага. А ўжо 22 гады працую па спецыяльнасці ў Рыжскай асноўнай беларускай школе”.

ВЕСТКІ

За творчасць і працу

Прысуджаны прэміі “За духоўнае адраджэнне” і спецыяльныя прэміі Прэзідэнта дзеячам культуры і мастацтва за 2017 год

На пачатку года прэстыжныя прэміі па традыцыі атрымліваюць людзі розных прафесій: святары, навукоўцы, урачы... Адпаведны Указ і сёлета падпісаў кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка.

Сярод лаўрэатаў прэміі “За духоўнае адраджэнне” — Беларускі саюз жанчын, урачы Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М. Аляксандрава, калектыў Нацыянальнай бібліятэкі за працу па факсімільным аднаўленні кніжнай спадчыны Ф. Скарыны. Ушанаваны і протаіерэй, настаўнік прыхода храма прападобнай Еўфрасіні Полацкай у пасёлку Івянец Валожынскага раёна Міншчыны Віктар Перагудаў, муфтый Мусульманскага рэлігійнага аб’яднання Абу-Бекір Шабановіч.

Спецыяльнай прэміяй Прэзідэнта адзначаны аўтарскія калектывы Беларускай акадэміі мастацтваў, выдавецкага цэнтра “Марка” Белпошты, “Агенцтва тэленавін” Белтэлерадыёкампаніі. У ліку лаўрэатаў — калектывы Акцябрскага раённага дома рамёстваў ды Лідскага раённага цэнтра культуры і народнай творчасці, Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі, Мінсканцэрта ды Беларускай дзяржакадэміі музыкі. Прэміяй удастоены мастак, член Беларускага саюза мастакоў Валеры Славук ды намеснік дырэктара Нацыянальнага гістарычна-культурнага музея-запаведніка “Нясвіж” Сяргей Егарэвіччанка. Усяго прысуджана 10 спецпрэміяў Прэзідэнта.

3 ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Чым запомніўся мінулы год

Мы запыталі пра тое ў некаторых чытачоў “Голасу Радзімы”

Таццяна Ніжнік, кіраўніца беларускай суполкі “Лёс”, г. Талін, Эстонія

“На 20-годдзе суполкі “Лёс”, якое мы адзначалі ў маі, у Талін з’ехаліся беларусы з розных гарадоў Эстоніі. Былі й госці з Бацькаўшчыны: народны вакальна-харэаграфічны ансамбль “Сеніца” з Сеніцкага дома культуры Мінскага раёна, мастакі ды пісьменнікі. Па талінскім тэлебачанні ў праекце “Госць у доме” мы знаёмім эстонцаў з беларускімі традыцыямі, абрадамі, вучым гатаваць нацыянальныя стравы.

Сама я родам з вёскі Балонаў Сялец Быхаўскага раёна Магілёўшчыны, і ўжо болей за 40 гадоў жыю ў Эстоніі. Вельмі сумую па Беларусі! Аднак мне пашчасціла: я часта бываю на Радзіме. Працую ў сферы турызму і штомесяц важу групы з Эстоніі ў Беларусь. Прыбалтыйскія госці адпачываюць у санаторыях “Беларусачка”, “Нарач”, “Спутнік”, “Крыніца”, “Белая Русь”. Напрыканцы года мы заключылі дамову з санаторыем “Юность”, што пад

Мінскам. Ахвочых прыехаць у Беларусь заўсёды шмат. Мы паказваем турыстам Мінск, Нясвіж, Мір. У 2017-м пачалі вазіць талінцаў на экскурсіі на кандытарскую фабрыку “Камунарка”, піўзавод “Крыніца”. У планах — пабываць і на знакамітым Мінскім трактарным заводзе”.

Ірына Рогова, прэзідэнт Фонду садзеяння расійска-беларускаму супрацоўніцтву “Белыя Росы”, г. Санкт-Пецярбург, Расія

“У 2017-м “Белыя Росы” ў Санкт-Пецярбурзе распачалі новую традыцыю: адзначылі ў паўночнай сталіцы Расіі Дзень горада Мінска. Наладзілі вялікую выставу “Мінску — 950 год!”. Дзеля таго піцёрскія мастакі прыязджалі ў Мінск, пісалі-малявалі горад такім, якім бачылі. З’явіліся ў нас і чатыры філіялы ў Ленінградскай вобласці: у гарадах Сасновы Бор, Усевалажск, Прыазёрск, Воласава. Працы пабольшала, але й столькі людзей далучылася да нашага руху! А колькі

моладзі крэатыўнай прыйшло!

Штомесяц ладзім кірмашы, у якіх удзельнічаюць да 20 беларускіх прадпрыемстваў. Вельмі шырока прадстаўлена прадукцыя мінскіх і гродзенскіх малаказаводаў. Прадаўжаем і праект “Пабрацімства школ”. Сёння сярбруюць з беларускімі ўжо 32 піцёрскія ды 24 школы з Ленінградскай вобласці. І гэта, на маю думку, найлепшы наш праект, бо ён звязаны з дзецьмі, з будучыняй”.

Віталь Бартохаў, старшыня суполкі “Сябрына”, г. Алушта, Расія

“Лета сь ажыццявілася мая мара: я не толькі ўлетку пабываю ў роднай вёсцы Струкі Буда-Кашалёўскага раёна, але й ўпершыню наведваю маляўнічы куток Маладзечаншчыны — вёску Ракуцёўшчыну. У Алушце, дзе жыю ўжо больш за 30 гадоў і працую ў курортнай сферы, лета — сапраўды гарачая пара... Таму шмат год запар у Беларусь прыязджаю толькі

зімою. На свяце ў гонар Максіма Багдановіча, што традыцыйна праходзіць у музейным комплексе “Фальварак Ракуцёўшчына”, я чытаю вершы любімага паэта, вытрымкі з яго паэмы “Вераніка”, якая была напісана там улетку 1911-га, калі паэт гасцяваў у шляхціца Вацлава Лычкоўскага.

У 2017-м споўнілася 25 гадоў, як я працую на ніве Беларускай мовы. І пуцяводнаю зоркай свеціць мне на шляху імя Максіма Багдановіча. Штогадовым стаў фэст “Разам ляцім да зор”, які мы ладзім у Ялце да Дзён славянскага пісьменства ў канцы мая. А ў ноч з 24 на 25 мая 1917-га памёр паэт, і таму на гэтым свяце заўсёды гучаць яго вершы. Вялікую выставу твораў выяўленча-прыкладнага мастацтва правялі летась у Ялце. Былі там карціны мастакоў-беларусаў Крыма, ювелірныя вырабы вядомага творцы Пятра Якубука, рэчы з саломкі, самаробныя ручнікі, дываны... А студэнты аддзялення выяўленчага мастацтва Нацыянальнай акадэміі выяўленчага мастацтва і архітэктуры Крыма зрабілі ілюстрацыі да твораў Максіма Багдановіча”.

Марыя Томчук, дырэктарка пачатковай школы з дадатковым вывучаннем беларускай мовы, гміна Орля, Польшча

“Напрыканцы года стала вядома: вучні пачатковай школы з дадатковым вывучаннем беларускай мовы ў польскай гміне Орля прайшлі юбілейны, 50-ы адбор конкурсу “Родная мова”, які праходзіць на Беластоцчыне. Заснавальнікам яго — Беларускае грамадска-культурнае таварыства. Здаўна вучні нашыя, па заяўках бацькоў, вывучаюць родную мову і літаратуру. Закранаем таксама пытанні гісторыі падляшскай зямлі, геаграфіі ды традыцыі продкаў. Урокі праходзяць у інтэрактыўнай форме. Мы ездзім на экскурсіі ў розныя месцы Беларусі. Сярбруем са школамі ў Свіслацкім раёне Беларусі, але ж я мару таксама знайсці партнёрскія навучальныя ўстановы і ў Мінску, і ў іншых вялікіх беларускіх гарадах”.

БЛІЗКІЯ ЛЮДЗІ

Капыльскія сваякі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

“Дык вось Сідар — гэта ж і быў бацька маёй мамы, — удакладняе Надзея Высоцкая. — Працаваў ён калісьці абездчыкам, і гэта мой дзед. А Шлёма, ягоны брат, быў гандляром — гэта прадзед Уладзіміра Высоцкага, спевака і артыста. Так што я даводжуся траюраднай цёткай Уладзіміру Сямёнавічу”.

Між тым па інтэрнэце гуляе і такая версія: што прадзед паэта, Шлойме (Шлёма) Высоцкі, працаваў настаўнікам рускай мовы і падпрацоўваў... шкловыдзімальнікам. Некаторыя гісторыкі праводзяць паралель між прозвішчам і назвай паселішча, у якое напрыканцы XIX стагоддзя перабраліся жыць бацькі Вольфа Высоцкага: горад Высокае, цяпер Камянецкі раён Брэстчыны. Ды сцвярджаюць пэўна, што пайшло прозвішча з тае назвы, не варта няма ж дакументаў, каб пацвердзіць версію. Між тым вядома, што Вольф Высоцкі, дзед паэта, нарадзіўся ў Брэсце-Літоўскім (цяпер Брэст). Пра тое не раз казаў і сам Уладзімір Высоцкі, а дакументальнае пацверджанне факта з’явіліся нядаўна. За тое дзякуем Андрэю Чуткаму, дырэктару Музея гісторыі Кіеўскага нацыянальнага эканамічнага ўніверсітэта імя В. П. Гецьмана. Менавіта ён выявіў шэраг дакументаў, якія тычацца біяграфіі дзедка Уладзіміра Высоцкага — Вольфа Высоцкага, а таксама яго сям’і.

Першы са знойдзеных у Кіеве дакументаў датуецца 9 ліпеня 1911 года. Гэта заява Вольфа на імя дырэктара Кіеўскага камерцыйнага інстытута Мітрафана Віктаравіча Доўнар-Запольскага (гэта — вядомы гісторык, этнограф, таксама наш зямляк: ураджэнец горада Рэчыцы) аб залічэнні юнака на эканамічнае аддзяленне. На момант напісання заявы Вольф жыў у Брэст-Літоўску па вул. Садовая, дом 10. У метрычнай выпісцы пазначана, што нарадзіўся ён 13 красавіка 1889 года ад законных бацькоў: мешчаніна Шлёмы Высоцкага і Хашы-Фейгі Лейбаўны Булькаўштэйн. У аўтабіяграфіі па-

Надзея Высоцкая — траюрадная цётка паэта

казана, што юнак атрымаў у Брэсце пачатковую адукацыю, затым у 1909-11 гадах вучыўся ў Люблінскім камерцыйным вучылішчы. Пад час навучання ў Кіеўскім камерцыйным інстытуце Вольф напісаў дыпломную працу на тэму “Развіццё піваварнай прамысловасці ў Расіі”. А 25 кастрычніка 1917 года брастарэчанін атрымаў дыплом аб заканчэнні таго інстытута і навуковую ступень кандыдата эканамічных навук. Дарэчы, у дыплеме Вольф Шлёмавіч Высоцкі ўжо быў запісаны як “Высоцкі Вольф Сямёнавіч”. Неўзабаве змяніў і сваё імя — на Уладзімір, і такім чынам стаў поўным цёзкай будучага акцёра, паэта, спевака.

Там жа, у Кіеве, дзед нашага куміра ажаніўся з Дораю Бранштэйн (якая, дарэчы, была роднаю сястрой Льва Троцкага) і абзавёўся двума сынамі: Сямёнам і Аляксеем. Пазней бацька знакамітага барда, Сямён Уладзіміравіч Высоцкі, жыў і вучыўся ўжо ў Маскве. Закончыў палітэхнікум сувязі, курсы пазавайскавай падрыхтоўкі, Ваенную акадэмію сувязі. Стаў з часам палкоўнікам НКУС. “Мая мама добра ведала бацьку Валодзі, але роднасных сувязяў з ім не падтрымлівала, — працягвае свой апавед Надзея Фёдаруна. — Я

нават памятаю: была маленькаю. Мы прыехалі ў Маскву, падышлі да іх дома, хацелі спачатку зайсці, але потым мама, рукою махнуўшы, сказала: “Ай, не пойдзем мы да гэтых багатых... Мы жабракі, не дай Бог што”. Ведаецца, час быў тады складаны...”

Амаль нікому не казалі раней пра свае роднасныя сувязі са знакамітым акцёрам і паэтам і Надзея Высоцкая: “Не афішавала сваяцтва, хоць добра ведала Уладзіміра, і ў нас былі дастаткова цёплыя адносіны. А людзі неяк выпадкова даведаліся пра мяне... І калі Уладзімір прыежджаў у Беларусь на здымкі фільмаў ці на гастролі, то заўсёды прыходзіў да нас у майстэрню”. Надзея Фёдаруна — жонка Генадзя Галубовіча, беларускага мастака: на жаль, ужо нябожчыка. Некаторыя экспанаты музея, які яна стварае, будуць непасрэдным чынам звязаны з Уладзімірам. Напрыклад, канапка з майстэрні, на якой ён у сяброў заначаваў у адзін з чарговых прыездаў у Мінск. Ці яшчэ італьянскія туфлі, падараныя Надзеі “па шчаслівай выпадковасці” Уладзімірам. Яна мяркуе, што раскошныя па тым часе туфлі, хутчэй за ўсё, прызначаліся Марыне Уладзі, ды па нейкай прычыне да яе не трапілі, засталіся ў Мінску. Але, удакладняе суразмоўніца, гэта ж

Помнік Уладзіміру Высоцкаму ўстаноўлены ў Наваградку ў 2012 годзе

было ў яго характары: дарыць, не задумваючыся.

Цяпер Надзея Фёдаруна займаецца афармленнем дакументаў на будучы Дом-музей. Перажывае, што можа і не паспець зрабіць “усё па максімуме, як задумалася”, да юбілею: 25 студзеня 2018 года Уладзіміру Высоцкаму споўнілася б 80 гадоў. Але ў любым выпадку ў гэты дзень пройдуць невялікія мерапрыемствы ў музеі. Афіцыйнае ж адкрыццё адбудзецца 25 ліпеня: у дзень смерці паэта і акцёра. “Хачу запрасіць прадстаўнікоў амбасадаў — французкай, расійскай, амерыканскай, — дзеліцца планами Надзея Высоцкая. — Запрасіць таленавітых выканаўцаў песень Уладзіміра Высоцкага. Вельмі спадзяюся, што прыедзе жонка Уладзіміра, Марына Уладзі. У мяне з ёй па гэты час выдатныя адносіны. Мы стэлефонуемся. Дарэчы, Марына Уладзіміраўна Паллякова — так гучыць яе сапраўднае прозвішча — таксама мае беларускія родавыя карані! Яе бацька нарадзіўся на Наваградчыне, і яна не раз бывала там. Запрашу на адкрыццё музея “высоцказнаўцаў”: іх так шмат у Беларусі! Яны дапамаглі напоўніць музей матэрыяламі. Нядаўна жанчына прывезла зборнік вершаў, так зва-

ны самвыдат, мы выявілі там вершы, не апублікаваныя па гэты час. Мне шмат пішуць прыхільнікі Высоцкага, дасылаюць афішы, грампласцінкі, кнігі... Знаёмячыся з такімі людзьмі, я зразумела: Высоцкі дагэтуль жывы...”

Прыватны музей Уладзіміра Высоцкага размесціцца ў вёсцы Вялешына: там на мясцовых могілках пахавана мама Надзеі Фёдаруны. “Гэта мой вясковы дом, якому больш за паўстагоддзя. У тым доме, як і ў вёсцы, ніколі не бываў Уладзімір Сямёнавіч, што, урэшце, і не важна. Бо песні, вершы, фільмы, у якіх здымаўся кумір мільянаў людзей, паранейшаму не пакідаюць абыякавымі ў тым ліку і жыхароў Вялешына. І мясціны там цікавыя. У 20-я гады ўся тая вёска ездзіла ў Амерыку на заробкі. Вярталіся людзі з-за акіяна не толькі з доларамі, але і са сталеярнымі інструментамі. Таму ўся мэбля ў акрузе была зроблена іх рукамі. Многія з тых інструментаў па гэты час у працоўным стане. І старонцы беларуска-амерыканскіх сувязяў 20-х гадоў прысвецім экспазіцыю ў музеі”.

Будзем спадзявацца, што Дом-музей Уладзіміра Высоцкага ў Вялешына дзякуючы намаганням яго сваячкі стане яшчэ адной цікавай адметнасцю Капыльшчыны.

ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Прыемна радасць падарыць

Іван Іванаў

Сябры суполкі “Голас Радзімы”, што дзейнічае ва ўкраінскім горадзе Мікалаеве, зладзілі канцэрт з падарункамі для жыхароў гарадскога прытулку

А ці ведалі вы, што прычарнаморскі Мікалаеў, аказваецца, — адзіны з гарадоў, названы якраз у гонар хрысціянскага святога Мікалая, епіскапа з Мір Лікійскіх? Так, у прыватнасці, сцвярджае аўтар і складальнік цікавай кнігі “Святой Николай Чудотворец. Факты, прадання, сучаснасць” Ігар Кісараў, вялікі сябар і дарадца беларусаў Мікалаева. Ну а тое, што якраз гэты святы славіўся дабрачыннасцю, паслужыў правобразам для Санта Клауса — мяркую, многія ведаюць. І беларусы горада суднабудаўнікоў ужо й самі не раз пераконваліся: прыемна дарыць людзям радасць.

Пад Новы год нам пісала Таццяна Дзяменнікава, стваральніца й

кіраўніца Мікалаеўскага абласнога нацыянальна-культурнага таварыства беларусаў “Голас Радзімы”. Павіншавала “любімую газету” і яе стваральніцаў, чытачоў з Калядамі, Новым годам, Раствам. Даслала фотаздымкі, кароткую інфармацыю пра перадакладную акцыю суполкі. З яе вынікае, што 23 снежня актывісты наведлі Мікалаеўскі гарадскі прытулак для грамадзян пажылога ўзросту, інвалідаў. Віншавалі ўсіх са святамі, падарылі жыхарам салодкія і музычныя падарункі: “Спявалі ў асноўным беларускія песні — народныя, лірычныя, сучасныя, жартоўныя, а таксама ўкраінскія песні-“шчадроўкі”. Танчылі “Лявоніху”. Нас так цёпла, душэўна прымалі! Прыемна было пачуць шчырыя словы падзякі, бачыць усмешкі на тварах людзей. І як жа гэта прыемна: дарыць людзям дабро, радасць!”

Па спасылцы, дасланай Таццянай, паглядзеў у нэце рэпартаж Наталлі Якабсан для

тэлевізійшчыкі паставілі ў эфір такі сінхрон: “А я лягу-прылягу! Край гасцінца старога: Я здарожыўся трошкі,/ Я хвілінку пасплю”. А як сардэчна вітаюць у прытулку артыстаў яго жыхары! Там іх каля 40: засталіся ў свеце адны, і таму ім патрэбна дапамога, догляд лекараў. Сярод іх 80-гадовая Ала Зіноўева, якая два гады таму страціла адзінага сына, змушана была перасяліцца ў прытулак. Канцэрт, кажа, яе вельмі расчуліў, бо беларуская мова ёй — не чужая: “Мне так прыемна было пачуць беларускую мову! Бо

тэлевізійшчыкі паставілі ў эфір такі сінхрон: “А я лягу-прылягу! Край гасцінца старога: Я здарожыўся трошкі,/ Я хвілінку пасплю”. А як сардэчна вітаюць у прытулку артыстаў яго жыхары! Там іх каля 40: засталіся ў свеце адны, і таму ім патрэбна дапамога, догляд лекараў. Сярод іх 80-гадовая Ала Зіноўева, якая два гады таму страціла адзінага сына, змушана была перасяліцца ў прытулак. Канцэрт, кажа, яе вельмі расчуліў, бо беларуская мова ёй — не чужая: “Мне так прыемна было пачуць беларускую мову! Бо

Беларусы Мікалаева з дырэктарам прытулку

тэлевізійшчыкі паставілі ў эфір такі сінхрон: “А я лягу-прылягу! Край гасцінца старога: Я здарожыўся трошкі,/ Я хвілінку пасплю”. А як сардэчна вітаюць у прытулку артыстаў яго жыхары! Там іх каля 40: засталіся ў свеце адны, і таму ім патрэбна дапамога, догляд лекараў. Сярод іх 80-гадовая Ала Зіноўева, якая два гады таму страціла адзінага сына, змушана была перасяліцца ў прытулак. Канцэрт, кажа, яе вельмі расчуліў, бо беларуская мова ёй — не чужая: “Мне так прыемна было пачуць беларускую мову! Бо

мой дзядуля — беларус, быў родам з Палесся, з ранейшай Пінскай вобласці. Мой тата не забываў, адкуль яго карані, быў доўгажыхаром: пражыў больш за сто гадоў”. Мяркую, пра такога цікавага чалавека сябры з Мікалаева яшчэ раскажуць нам падрабязней. І што ініцыятыву беларусаў, якую высокая ацаніла старшыня праўлення Савета нацыянальных таварыстваў Мікалаеўскай вобласці Лаліта Каймаразва (напісала яна пра тое на старонцы Савета у Фэйсбуку), падхопяць іншыя этнасуполкі Мікалаеўшчыны.

ВЕДАЙ НАШЫХ!

Зорная вышыня “Купалінкі”

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

А цяпер давайце паглядзім на мінулагодні Міжнародны фест “Вянок дружбы” ў Бабруйску вачыма яго ўдзельнікаў з Тальяці. Па нашай просьбе невялічкае апытанне правяла Людміла Дзёміна.

Інэса Лапарова, хормайстар гурта “Купалінка”:

— У Беларусі я была ўпершыню. Вельмі ўражана: столькі адкрытасці, дабрны пабачыла ў братняй краіне! Нам пашчасціла паўдзельнічаць у фестце, які яднае людзей з розных кантынентаў. Дзякуй арганізатарам за выдатнае, яркае свята, за гасціннасць. Вельмі цёпла і гасцінна сустракалі нашу “Купалінку” жыхары аграгарадка Кавалі, хлебам-соллю віталі гасцей на мясцовай ЦЭЦ: нам яшчэ там падарылі сімвал горада — цудоўнага саламянага Бабра.

Найбольш запомнілася, уразіла нас адкрыццё фесту. Мы змаглі сустрэцца з артыстамі з розных краін, паглядзець іх на сцэне, пазнаёміцца з каларытам, асаблівасцямі этнакультуры. Панавала ўсюды атмасфера добразычлівасці, адкрытасці. Нашы артысты знайшлі сяброў з розных краін, і я ўпэўнена: сяброўства тое — не мімалётнае, і мы яшчэ сустранемся на незабыўным, грандыёзным свяце творчасці, радасці.

Дар’я Папова, удзельніца гурта:

— На фестце “Вянок дружбы” сустрэла шмат выдатных людзей з розных краін, усе — адкрытыя і вясёлыя. Мы з імі фатаграфаваліся. Помняцца выступленні, калектывы. Калі стаялі за кулісамі, было лёгкае і прыемнае хваляванне. Як выйшлі на сцэну, адчулі: якая ж адказнасць — выступаць у іншай краіне, перад вельмі вялікай залай. Нам гучна апладзіравалі, гэта было прыемна. Тыя эмоцыі не перадаць словамі! Калі будзе магчыма, то

абавязкова паеду яшчэ на “Вянок дружбы”. Нас у Беларусі і на іншых пляцоўках вельмі цёпла сустракалі. Мы паказвалі вынік (мяркую, ён выдатны!) паўгадавой працы. Імкнуліся данесці характэрнае беларускае песень, якія спявалі. Вялікі дзякуй нашым старэйшым сябрам, Інэсе Аляксандраўне і Людміле Іванаўне: яны заўсёды нас падтрымліваюць, ва ўсім дапамагаюць.

Мы потым шмат гулялі па Мінску, ездзілі ў Мірскі замак, Хатынь, Нясвіж. Запомніўся Мірскі замак: там усё зроблена пад старыну, і гэта захапляе! Нават не думала, што ў старажытнасці ёсць такая прыгажосць. Накуплялі сувеніраў для родных, блізкіх. Пабывалі на агляднай пляцоўцы Нацыянальнай бібліятэкі, у Музеі Вялікай Айчыннай вайны... Паездка вельмі ўразіла, была цудоўнай, запамінальнай!

Ірына Сыцова, удзельніца гурта:

— Перад тым, як паехаць у Беларусь, у нас было з паўгода нялёгкай, сістэмнай працы. Радуе, што працавалі нездарма, чаканні нашы ад паездкі апраўдаліся, і нават больш! Нам, вядома ж, Людміла Іванаўна расказвала пра свой родны Бабруйск, пра фест, але ж, як кажуць, лепш адзін раз убачыць. Фэст “Вянок дружбы” — гэта нешта грандыёзнае, неверагоднае! З першых рэпетыцый пачала я знаёміцца з замежнікамі, размаўляць — цікава! У першы дзень “Купалінка” выступіла ў аграгарадку Кавалі разам з вельмі экзатычнымі ўдзельнікамі: ажно з Мексікі. А пад час адкрыцця фестывалю я змагла, выйшаўшы на сцэну, адчуць дружалюбную энергію людзей, іх захапленне ад нашага выступу. Здавалася, у мяне крылы за спіной! І ў вачах сяброў па гурце я бачыла натхненне, жаданне данесці прыгажосць і сэнс песні.

Мне помніцца ўтульнае кафэ, дзе нас кармілі тры разы на дзень,

Людміла Дзёміна і яе выхаванцы

Лета-2017. Госці з Тальяці гуляюць па Мінску

і вельмі смачна. І хоць трацілі мы шмат энергіі, але стомы не адчувалі. Згадваю плошчу Леніна, дзе прайшло шэсце калектываў з 26 краін. Вакол нас — дэлегацыі з Нарвегіі, Сербіі, Украіны... Былі прыемныя хвіліны зносін з рознымі людзьмі. У той жа дзень мы выступілі першымі, прычым — зноў шмат было новых уражанняў.

А якое незабыўнае атрыманне — закрыццё фестывалю! Пасля бліскучых выступаў мы ўсе танцавалі вальс, ён паяднаў народы і краіны. Пры расставанні я падарыла некаторым артыстам з Італіі, Польшчы, Калумбіі памятных сувеніры. Як яны радаваліся, як дзякавалі! Усе былі на пазітыве, адусюль чулася: “Я люблю Беларусь!”. Усе тыя цудоўныя людзі, мелодыі, рытмы, фарбы жывуць у маім сэрцы. Мару яшчэ прыехаць у Бабруйск: на “Вянок дружбы”-2019.

Максім Ямшыкоў, удзельнік гурта:

— Я ўпершыню быў у Беларусі, упершыню выступаў на міжнародным фестывалі. Там было здорава, панавала вельмі станоўчая, невымоўна прыемная энергетыка. І колькасць краін-удзельніц уразіла. Усюды — добрыя ўсмешкі, адкрытасць, гасціннасць: і ў гатэлі па вуліцы Куйбышава, 51, і ў кафэ “Глорыя”, а таксама на рэпетыцыях, выязных канцэртах, на святочным шэсці.

Нават дожджык, які здараўся, не мог сапсаваць святочную атмасферу. І Бабруйск помніцца: чысты, прыгожы і ўтульны. Мінск таксама спадабаўся — хоць і сталіца, але было нам там спакойна і мірна. З экскурсій найбольш запомніліся Хатынь і Курган славы, Нацыянальная бібліятэка, Музеі Вялікай Айчыннай вайны.

Як добра, што ёсць такі горад Бабруйск, а ў ім — выдатны фестываль “Вянок дружбы”!

ЮБІЛЕЙ

Даніна павагі Івану Бурсаву

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Як бачым, творы Івана Цярэшкавіча, 90-гадовага юбіляра, запатрабаваныя ў любым фармаце, іх можна чытаць і ў любым узросце! У гонар вядомага беларускага паэта з Масквы, які 19 снежня 2017 года адзначаў юбілей, ладзілася літаратурная вечарына і ў Брылёўскай сельскай бібліятэцы Магілёўскага раёна.

Вестку пра тое нам даслаў сябар газеты, пісьменнік Сяргей Панізьнік — разам са спасылкай на фотарэпартаж у нэце. Адкрыўшы тэкст, мы даведліся, што на вечарыне пра жыццёвы і творчы шлях Івана Цярэшкавіча Бурсава расказала бібліятэкар Юлія Яцкова. Нашы чытачы ведаюць (гл. публікацыі: “Маскоўскі беларус Іван Бурсаў”, а таксама “Ад казак свет святлее” — ГР, 6.10.2016), што ўрадженец Магілёўшчыны, які даўно жыве ў Маскве, — аўтар шматлікіх зборнікаў вершаў. Нарадзіўся ён у 1927 годзе ў горадзе Клімавічы, на Магілёўшчыне. Пачынаў літаратурную творчасць у Беларусі, з часам знайшоў сваё адметнае месца ў паэзіі. Але ад бацькаўшчыны не адарваўся: жывучы больш за 50 гадоў у Маскве, ён стаў таленавітым прадстаўніком беларускай літаратуры і культуры ў Расіі.

На вечарыне пісьменнік Мікола Яцкоў расказаў пра сяброўства Івана Бурсава з вядомымі беларускімі паэтамі: Рыгорам Барадуліным і Сяргеем Панізьнікам. Шмат у юбіляра іншых сяброў-творцаў на Бацькаўшчыне. Удзельнікі вечарыны з цікавасцю знаёміліся з рэдкімі фотаздымкамі Івана Бурсава, якія з 25 сакавіка па 1 красавіка 1969 года зрабіў на V Усеаюзнай нарадзе маладых пісьменнікаў у Маскве малады Сяргей Панізьнік.

Мы ведем, што Іван Бурсаў піша лёгка, вобразныя вершы для дзяцей, а гэта ж вельмі складана: дзеці тонка адчуваюць сапраўдную паэзію. Тое імкнуліся перадаць і ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці з Брылёўскага сельскага Дома культуры Павел Дайнека, Анастасія Дубавая, Аляксандра Іванова, Варвара Какоўка, Аліна Куляшова і Лілія Паршнёва — яны чыталі як рускамоўныя вершы юбіляра, так і пераклады іх на беларускую мову. У бібліятэцы ёсць кніжная выстава па творчасці юбіляра, ладзілася відэапрэзентацыя — з кадрамі, на якіх юбіляр чытае свае вершы.

ТАЛЕНАВІТЫЯ ЗЕМЛЯКІ

Паміж Дрыбінамі і Чарнігавам

Рыгор Арэшка

Пісьменніца Святлана Новік, якая родам з Беларусі, ушанавана прэстыжнай міжнароднай прэміяй

Надаўна стала вядома: пісьменніца-беларуска Святлана Новік, якая жыве ва Украіне, атрымала Міжнародную літаратурную прэмію імя Мікалая Гоголя. А што за прэмія? У інтэрнэце ёсць весткі па-ўкраінску, якія, спадзяемся, беларускамоўным чытачам зразумельна без перакладу: “Міжнародна

літаратурна прэмія імя Мікалая Гоголя” або “Прэмія “Трыумф” ім. Мікалая Гоголя” — прэмія, заснована ў 1998 році Чернігівським медіаклубом за спрыяння Нацыянальнай спілкі пісьменнікаў Украіны та міжнародных грамадскіх арганізацый. Рішэння ухвалюе журы, до якога входзяць вядомыя пісьменнікі і навуковцы. Голова журы — Сяргій Дзюба.”

Святлана жыве ў Чарнігаве, піша па-руску, а родам яна з гарпацёлка Дрыбін Магілёўскай вобласці. Пра тое мы пісалі ўжо летась (гл.: “Літаратурны поспех Святланы

Новік”. — ГР, 9.02.2017). У рэдакцыю зямлячка даслала фотаздымак з медалём у руцэ (яго атрымліваюць лаўрэаты прэміі), дыплом і вокладку кнігі, якая “засвяцілася” ў прэміі. Паэтэса і празаік Святлана Новік (Беларусь, Украіна) узнагароджана “за кнігу ўспамінаў дзяцей вайны “Расстрэлянае сонца”, аповесць-казку “Дар продкаў” ды гістарычны раман пра барацьбу ўкраінцаў за сваю незалежнасць у другой палове XVII стагоддзя “Пракляцце белага лебедзя”, а таксама за папулярныя ўкраінскай літаратуры ў Беларусі”.

“У 2008-м выйшла аповесць-казка для дзяцей і падлеткаў “Дар продкаў”, — патлумачыла Святлана. — У творы прырода — гэта жывая істота, і ёй патрэбны нашы любоў і клопат. Галоўная гераіня мінчанка (!) Марыя робіць усё, каб не паўтарылася Чарнобыльская катастрофа. Мой калега Уладзімір Сапон пісаў у анатацыі, што “ў кнізе “Дар продкаў” аб’ядналіся і сучаснасць, і фальклорныя матывы, яна поўніцца дабрывай і любоўю да прыроды, лёгка чытаецца і абавяз-

Пісьменніца Святлана Новік

кова знойдзе свайго чытача”.

Віншваем, Святлана! Рады за вас! Спадзяемся, з часам вашыя творы выйдучы і на беларускай мове.